

EGAP EM

**Banky mohou žádat
EGAP o záruky
pro velké firmy**

str. 4

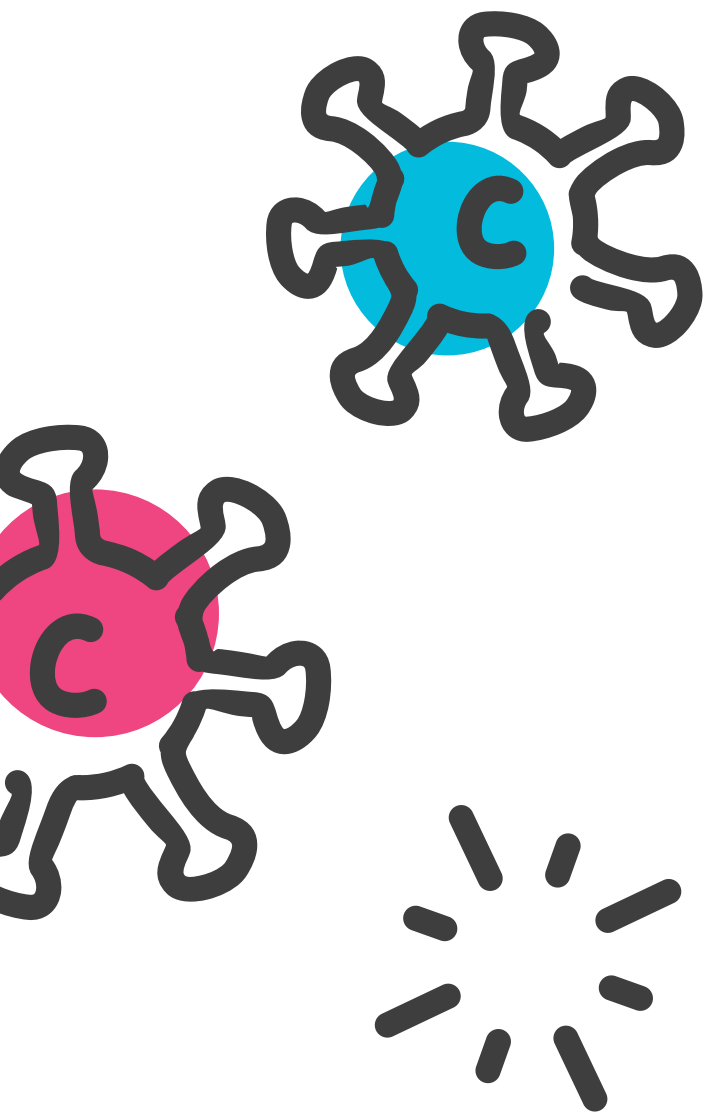
**EGAP loni pojistil
vývoz za více než
40 miliard**

str. 7-8

**Covid-19
a nejrizikovější
region světa**

str. 9-13

Obsah

- 4** Banky mohou žádat EGAP o záruky pro velké firmy
 - 5 - 6** Dostupnější pojištění exportérům ohroženým pandemií
 - 7 - 8** EGAP loni pojistil vývoz za více než 40 miliard
 - 9 - 13** Covid-19 a nejrizikovější region světa
 - 14** S rouškou: Co Vás zajímá
 - 15 - 17** Novinky ze světa trade, export & ECAs
 - 18** EGAP může pojišťovat krátkodobé úvěry do vyspělých zemí
 - 19** Přináší současná krize nějaká pozitiva? Jaké změny lze očekávat do budoucna.
-

Jan Procházka

předseda představenstva a generální ředitel

Vážení přátelé českého exportu,

na obrazovce monitoru máte právě teď možnost přečíst si první letošní číslo našeho časopisu. Vůbec poprvé je Procházka čistě virtuální. Více věcí je totiž letos „úplně poprvé“ a může za to pandemie viru s tím protivným jménem. Přestože se celý svět i život u nás v EGAPu točí podle toho, jak virus diktuje, zkusím alespoň ve svém úvodníku jeho jméno, které na nás útočí ze všech stran, nepoužít. Schválně, jak daleko se bez onoho slovíčka dostaneme, protože tohle čtení bude vlastně celé o něm.

Hospodářský pokles pocítí všichni exportéři. Některá odvětví víc, doprava, strojírenství, energetika. Některá míň. Rozhodující ovšem bude čas. Tedy jak dlouho bude krize trvat a taky jak rychle přijde pomoc třeba v podobě institucionalizované podpory exportu. A právě proto, hned třetí den poté, co se ekonomika se zavedením karantény v Česku zastavila, jsme začali českým exportérům nabízet klasické služby tak, aby jim co nejlépe pomohly v situaci, kterou do té doby nikdo neznal. V rámci toho, co je možné, EGAP výrazně snížil poplatky pro vývozce, kteří poptávají pojištění produktů kryjící nová rizika, zavedl přednostní vyřízení žádosti o pojištění pro vývozce hledající nové odběratele a zkrátil čekací dobu na pojištění plnění, aby exportérům ztlumil dopad do jejich cashflow. Produktů, kterými dokáže EGAP zajistit i malé firmy se zakázkami od jednoho sta tisíce korun, je několik. Předpokládám ale, že teď bude nejpoptávanější pojištění faktur. Vezměme si situaci, kdy exportér vyveze do zahraničí svůj produkt či technologii, ovšem zahraniční odběratel se dostane do složité situace a za dodávku nezaplatí a odklad platby se může táhnout čtvrt i půl roku. Nebo druhý příklad, kdy odběratel z různých důvodů nechce dodávku převzít a tudíž zaplatit. Taková rizika, předpokládám, hrozí nejvíce a právě proti nim dokážeme české vývozce ochránit.

Naprostou novinkou, produktem, který vznikl čistě na pomoc českým firmám v nouzi způsobenou dopady pandemie, je program záruk pro velké firmy, COVID Plus. Garance jsou určeny na podporu společností s 250 a více zaměstnanci. EGAP díky tomuto instrumentu bude moci bankám zaručit za pohledávky jejich klientů (exportérů). Ani největší pamětníci v naší pojišťovně nezažili zavedení takto specializovaného nástroje, natož aby vznikl v tak krátké době. Nepochybuji ale,

že administraci této státní pomoci exportérům zvládneme – nakonec, jsme tu od toho!

Na obavy z nedostatku likvidity a z případné nižší chuti komerčních bank půjčovat exportérům v těžké a hlavně nejisté době zareagovala také Evropská komise. Ta uvolnila podmínky pro poskytování finančních a zajišťovacích služeb specializovaným státním institucím. Takzvané ECA (Export Credit Agencies), jakou je v Česku EGAP, tak mohou v této výjimečné době nabízet své produkty i v zemích Evropské unie a na dalších vyspělých trzích, jakými jsou například Spojené státy. Jednoduše řečeno: Ano, nyní můžeme pojistit Váš vývoz do Německa i na úvěry se splatností do dvou let.

V tuto chvíli není jisté, zda světová ekonomika jenom silně zpomalí, nebo zda se propadne do hluboké recese, o čemž se hovoří stále častěji. Jisté je jen to, že loňský rekord exportérů (v přeshraničním pojetí dosáhl domácí export 4,6 bilionu korun) vystřídá pád. A to čísla za rok 2019 vypadala tak hezky. EGAP loni pojistil 63 exportérů, což je meziročně o dva víc a celkový objem pojištěného vývozu vzrostl z 35 na více než 40 miliard korun. Pojistili jsme vývoz 50 trolejbusů do Lotyšska, instalaci drážního zabezpečovacího zařízení v Bělorusku nebo kompletace pekařských linek v mongolském Úlanbátaru. Do těchto statistik minulého roku, což mě těší, se zapsali také exportéři, kteří využili naší novinku „Klikni pro export“. Tento online formulář výrazně usnadňuje exportérům kalkulaci pojištění a pomáhá zejména malým a středním podnikům, se kterými jsme loni podepsali 78 nových smluv, což byla více než polovina ze 140 uzavřených obchodů.

Aniž jsme tušili, jak převratný rok 2020 bude, s jistými změnami jsme počítali už na jeho začátku. Letos se totiž dceřinou společností pojišťovny EGAP stane Česká exportní banka a fungování obou společností se tak ještě víc sblíží. Prvním krokem k tomu byl v březnu příchod mluvčího exportní banky Jana Černého, který nyní zastupuje obě instituce.

Přeji příjemné čtení a hlavně, stejně jako já jsem se doteď vyhýbal slovu koronavirus, ať se koronavirus vyhne Vám.

Banky mohou žádat EGAP o záruky pro velké firmy

Zdroj: Adobe Stock

› Autor: Jan Černý

Exportní pojišťovna EGAP spouští příjem žádostí do programu záruk COVID Plus na pomoc velkým podnikům, které se dostaly kvůli pandemii koronaviru do potíží. „Evropská komise schválila záruční produkt COVID Plus, což byla nutná podmínka k tomu, abychom mohli začít přijímat žádosti na záruky za úvěry bank velkým firmám,“ potvrzuje **předseda představenstva EGAP Jan Procházka**.

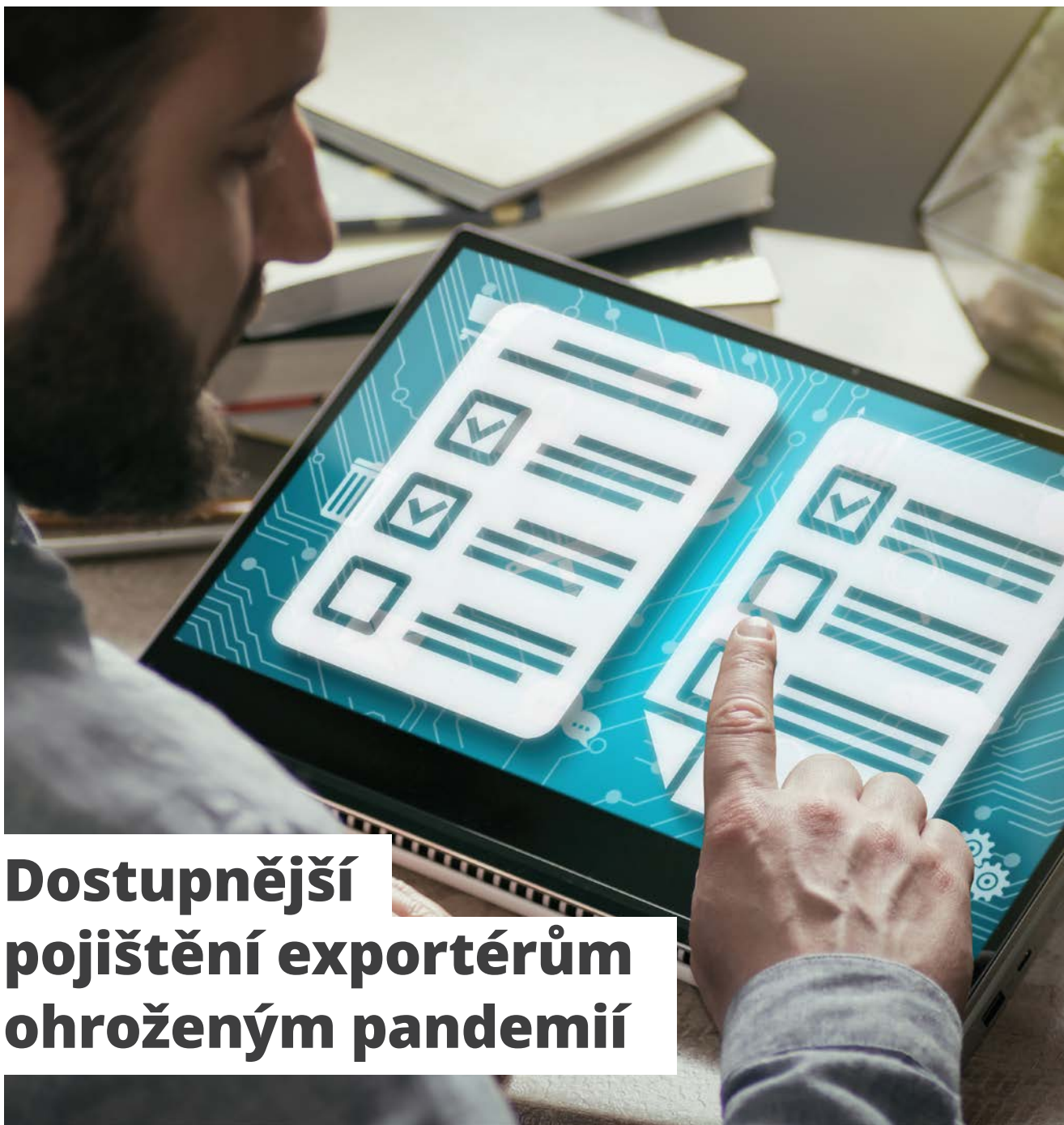
Nový produkt definovala pro EGAP zákonem a nařízením vláda a zákonodárci ho ve zrychleném řízení schválili v nejkratším možném čase, aby záruky mohly české firmy využívat co nejdříve. Program Covid Plus má velkým zaměstnavatelům pomoci udržet likviditu potřebnou k zachování provozu a případný rozvoj exportních firem. Na pomoc prostřednictvím záruk jsou nařízením vlády již vyčleněny první čtyři miliardy korun. Výše úvěru je stanovena v rozmezí od 5 mil. Kč do 2 mld. Kč, kdy maximální výše úvěru odpovídá 25 % ročního obrátu firmy. Výše krytí poskytovaného EGAP je 80 procent.

„Poskytnutí garancí s EGAPem vyřizuje úvěrující banka a nikoli firma. Je to banka, která se prostřednictvím

online formuláře obrací na EGAP s žádostí o záruku za pohledávku. Přijímání žádostí o garanci probíhá online tak, aby se minimalizovala chybovost při přepisování formulářů do interního schvalovacího systému,“ vysvětluje Procházka.

Podmínkou pro získání záruk je minimální počet 250 zaměstnanců a podíl vývozu na celkových tržbách v roce 2019 musí dosahovat minimálně 20 procent, do čehož se ovšem počítají i výrobní dodávky pro jiného exportéra. Program není určen firmám, které měly existenčních problémy ještě před vyhlášením nouzového stavu. Není určen firmám, jejichž převážná ekonomická činnost spočívá v dopravě, ubytování, cestovním ruchu a hazardu.

„Zároveň pojišťovna EGAP nadále poskytuje pomoc všem exportérům klasickými nástroji exportního úvěrového pojištění, přičemž zkrátila čekací dobu a žádosti o nové pojištění vyřizuje přednostně,“ dodává Procházka. O běžné exportní produkty EGAP mohou všichni exportéři nadále žádat online. ◀

Dostupnější pojištění exportérům ohroženým pandemií

EGAP nabízí pomoc českým exportérům, kteří jsou ohroženi ekonomickými důsledky virové pandemie. Byly sníženy poplatky, zkrácena čekací doba a aktuální žádosti vyřizuje přednostně.

› Autor: Jan Černý

Ekonomické dopady pandemie viru COVID-19 pocítí všichni exportéři. V tuto chvíli nelze přesně odhadnout, o kolik nebo na jak dlouho se objem vývozu českých firem do zahraničí sníží, či, jak někteří předpovídají, dokonce propadne. Všechny dosavadní scénáře ovšem počítají se snížením platební schopnosti firem, která vždy takový vývoj doprovází, podobně jako symptomatické průvodní jevy provázejí nějakou nemoc. Pandemie, která částečně zastavila ekonomiku

prakticky na celém světě, dokáže vážně podlomit kondici i do té doby zcela zdravých firem. I bezproblémoví odběratelé se tak mohou dostat do situace, kdy nebudou moct zaplatit svým dodavatelům. Právě na hrozbu takové „diagnózy“ reagovala pojišťovna EGAP hned po vyhlášení karanténního stavu.

„Česká ekonomika je na exportérech závislá a my se snažíme přizpůsobit naše služby tak, abychom jim v této

složité době pomohli. Chceme, aby české zboží nadále mohlo směřovat do zahraničí navzdory rostoucím rizikům," vysvětluje **předseda představenstva EGAP Jan Procházka**. Pojišťovna proto ve výjimečné situaci připravila „balíček první pomoc“ pro české exportéry. „Balíček není úplně přesné pojmenování, protože se nejedná o nové produkty ale o úpravu těch dosavadních tak, aby v naléhavé situaci co nejlépe reagovaly na potřeby tuzemských vývozců,“ dodává Procházka.

Online žádost pro malé i střední podniky

Všem vývozcům včetně malých a středních firem EGAP výrazně snížil poplatky u produktů kryjících nová rizika. Přednostně vyřizuje žádosti o pojištění pro vývozce, kteří hledají nové odběratele, a zkrátil dobu potřebnou pro uznání nároku na pojistné plnění u pojištěných úvěrů z 6 měsíců na 3 měsíce a u pojištěných záruk z 3 měsíců na jeden. Po celou dobu karantény je přitom chod systémů zaručen směnným provozem, kdy pracovníci pojišťovny využívají především telefonická jednání. Právě v době, kdy jsou osobní jednání z pohledu zdravotní bezpečnosti nežádoucí, se projevují výhody bezkontaktní online žádosti na adrese **eol.egap.cz**, kterou jako novinku EGAP spustil loni na podzim.

„Počet žádostí o pojištění se hned v prvních dnech karantény prakticky zdvojnásobil. Zájem o pojištění roste, protože rostou obavy exportérů z toho, aby dostali za svoje dodávky zaplacené. Zatím na vyřizování této poptávky stačíme,“ říká v polovině dubna **Jan Dubec, ředitel odboru akvizic a pojištění dodavatelských úvěrů**.

Pojistíme i „Evropu“

Možnost, že se tým vyřizující nové žádosti pojištění ocitne zavalen pod hromadou poptávek, je ale docela reálná. Nově totiž může EGAP pojišťovat i vývoz do zemí, do kterých dosud coby specializovaná státní instituce za zajišťování úvěrů tuzemských exportérů nemohla. V době poklesu hospodářského růstu a nejistoty na trhu totiž běžné komerční finanční a zajišťující domy mají zpravidla nižší chuť pouštět se do rostoucích rizik. Exportéři pak hůře shánějí financování pro své aktivity. Proto Evropská komise výjimečně povolila takzvaným **ECAs** (Export Credit Agencies) – jako je v Česku EGAP – operace i na trzích zemí Evropské unie a dalších bohatých států, například v USA. V praxi to znamená, že EGAP se tak může podílet i na zajišťování exportu do trhu největšího obchodního partnera Česka, do Německa. Více informací o pojišťování Evropy naleznete na str. 18, článek *EGAP může až do konce roku 2020 pojišťovat i krátkodobé exportní úvěry do vyspělých zemí.* ◀

Balíček opatření na podporu exportérů

1

Zavedení tzv. **Fast Tracku**, tedy přednostní vyřízení žádosti o pojištění pro vývozce, kteří v důsledku světové pandemie koronaviru hledají nové odběratele.

2

Výrazně snížené poplatky pro vývozce, kteří budou poptávat pojistné produkty EGAP kryjící nová rizika.

3

Zkrácení doby potřebné pro uznání nároku na pojistné plnění (čekací doba) u pojištěných úvěrů ze 6 měsíců na 3 měsíce a u pojištěných záruk ze 3 měsíců na 1 měsíc, které pomůže řešit případné cashflow problémy vývozce.

KLIKNI PRO EXPORT

Jakýkoli český vývozce obávající se nových rizik se může obrátit na EGAP ihned **přes online žádosti na odkazu <https://eol.egap.cz/>** a EGAP provede následující:

1

EGAP prověří bonitu a platební schopnost zahraničního odběratele

2

EGAP ve zkráceném procesu připraví pojistné smlouvy ošetřující riziko neodebrání zboží nebo nezaplacení faktury vývozce.

3

Pojištění bude poskytnuto pro pohledávky od 100 000 Kč.

4

Pojištění je nabízeno všem českým vývozcům, včetně MSP (fyzická osoba s trvalým pobytem nebo právnická osoba se sídlem na území ČR).

EGAP loni pojistil vývoz za více než 40 miliard

Zájem českých vývozců o pojištění v EGAP loni rostl. V roce 2019 pojišťovna EGAP podpořila 63 exportérů, což je meziročně o dva více. Stoupl rovněž celkový objem pojištěného vývozu, a to z 35 miliard korun na více než 40 miliard.

› Autoři: Odbor PR a marketingu

Celkový objem podpořeného vývozu si držel stabilně vysoká čísla. Podpořený vývoz směřoval do 35 zemí světa. Jednalo se například o dodávky trolejbusů do Lotyšska, instalaci drážního zabezpečovacího zařízení v Bělorusku, pekařských linek v Mongolsku či o stavbu vodní elektrárny v Turecku. Předepsané hrubé pojistné činilo 489 mil. Kč, což odpovídá struktuře nových obchodů s převažujícím pojištěním investic v zahraničí. S ohledem na to, že tento typ pojištění kryje pouze teritoriální rizika, váže se k němu nižší pojistné než u ostatních produktů. Pokles v předepsaném hrubém pojistném značí úpis celkově kvalitnějších rizik. „Velkou měrou se na statistikách podílely malé a střední podniky. S nimi jsme loni podepsali 78 z celkem 140 uzavřených obchodní smluv,“ vysvětluje **předseda představenstva EGAP Jan Procházka**. Především kvůli podpoře drobnějších exportérů spustila v loňském roce pojišťovna nový online formulář, který jim usnadňuje komunikaci.

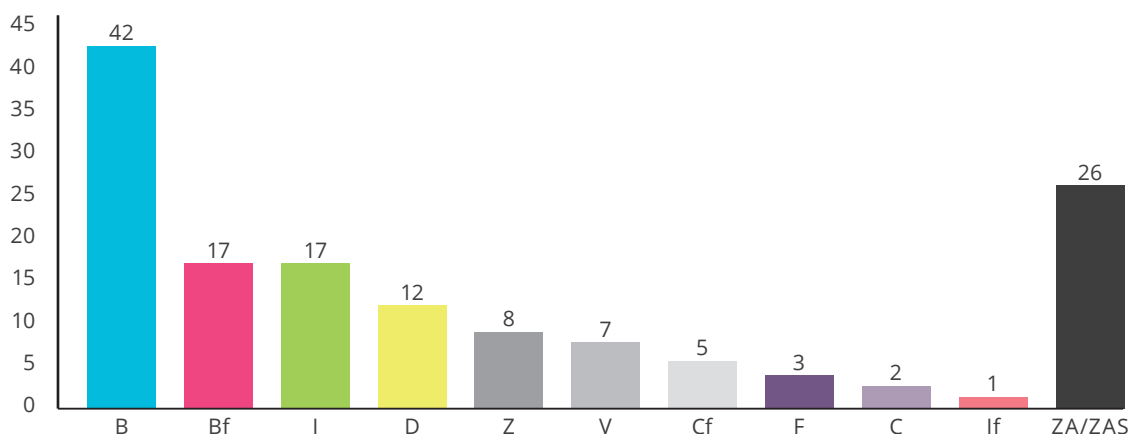
Podpora malých a středních podniků patří k dlouhodobým prioritám EGAP, což se ukazuje i na stále větším zájmu o nová teritoria. K již tradičním trhům Východní Evropy přibýly v roce 2019 i dvě středoasijské země – Mongolsko s Uzbekistánem – nebo jihoamerický Ekvádor. V roce 2019 bylo nejvíce případů pro malé a střední

podniky pojištěno do Ruska a na Ukrajinu, která byla ještě před několika lety jen velmi obtížně pojistitelná.

Na vysoké úrovni se v roce 2019 drželo i nadále pojištění investic proti politickým rizikům. Charakter pojistek je dlouhodobý, protože ekonomická aktivita českých investorů provozovaná v jejich zahraničních dceřiných společnostech se v čase většinou spíše rozvíjí, než utlumuje. V roce 2019 bylo největším investičním teritoriem Turecko, dále byly znovu pojišťovány již existující investice českých investorů v Číně, Indii, Gruzii, Rusku a několik menších investic v dalších teritoriích. Oborově opět dominovala energetika a výroba dopravních prostředků.

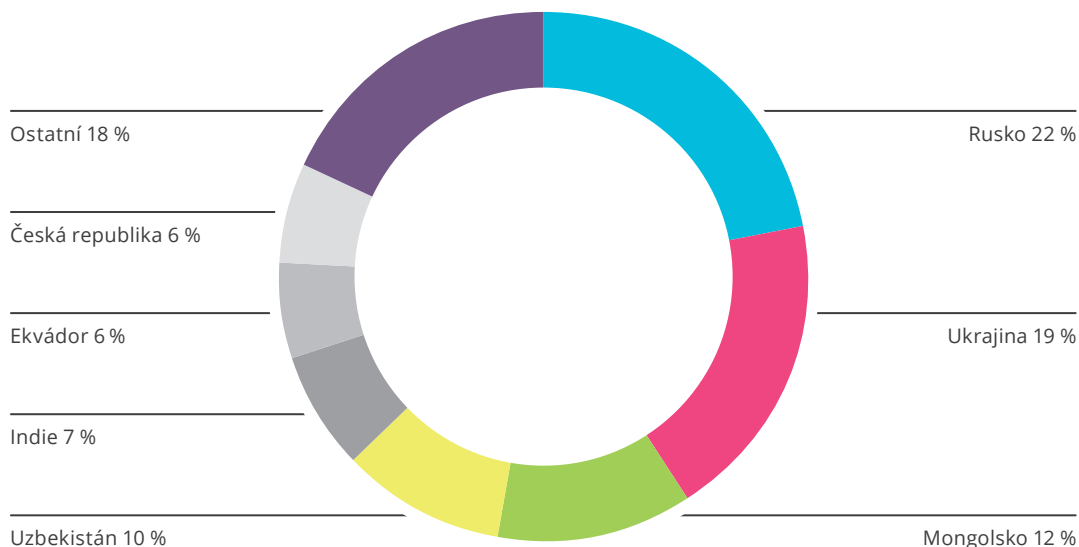
Pojistná angažovanost činila ke konci roku 121 mld. Kč a více než polovina z ní byla rozdělena mezi Ázerbájdžán, Rusko, Turecko a Slovensko. Podíl Turecka je reprezentován především vodní energetikou, což se týká i Gruzie, kde jsou pojištěny i investice do rozvodné sítě elektřiny. V případě Ázerbájdžánu a Ruska dochází k setrvalému poklesu angažovanosti tím, že nejsou poptávány nové velké případy, a do Ruska se pojišťují především obchody malého a středního objemu s krátkodobou splatností.

Počet uzavřených smluv v roce 2019

Zdroj: EGAP

Podpora MSP dle zemí v roce 2019

Zdroj: EGAP

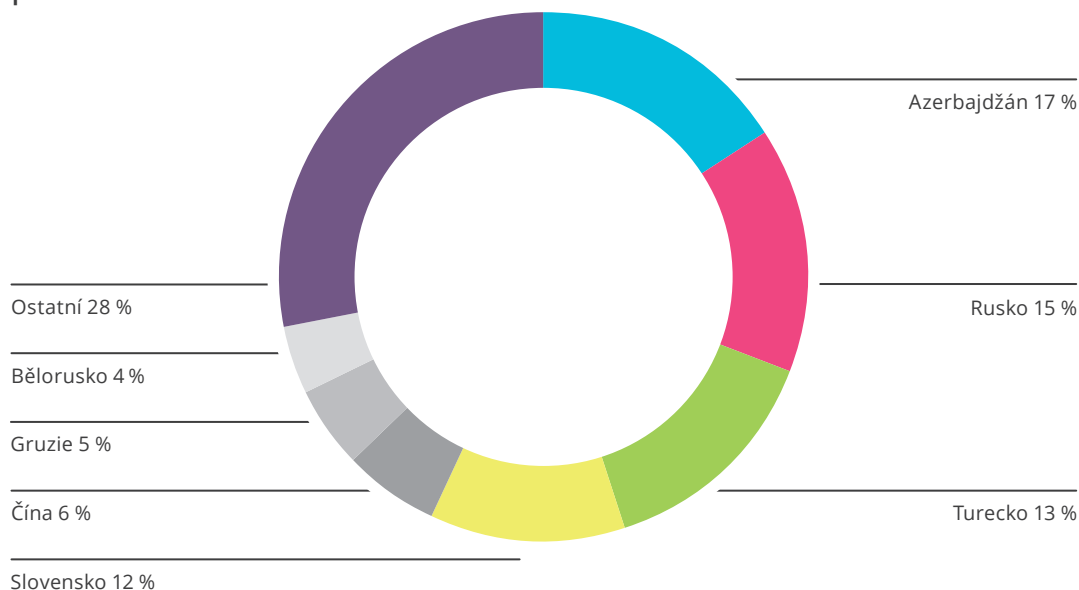
I přes výše zmíněné obchodní úspěchy se do hospodaření pojišťovny negativně promítla potřeba tvorby kapitálové rezervy pro nedokončený projekt uhelné elektrárny Adularya v Turecku.

„Hospodaření tak bohužel skončilo ztrátou 2,38 miliardy korun, ale dotace ze státního rozpočtu pojišťovna žádat nebude. Ztrátu vykryje z kapitálového posílení z roku 2018, obchodní činnosti a vymáhání pohledávek,“ dodává **mluvčí pojišťovny Jan Černý**. Celkový objem vymožených pohledávek loni činil 546 milionů korun, z toho nejvíc

na Kubě, Ukrajině a Rusku. Klesající objem vymožených pohledávek je dán postupným ukončováním vymáhání u dříve nahlášených rozsáhlých pojistných případů.

V roce 2020 čekají EGAP další výzvy, primárně v oblasti změn celkového nastavení systému podpory vývozu v ČR, kdy by se měl EGAP stát 100% vlastníkem České exportní banky. EGAP se bude snažit dělat veškeré změny tak, aby je český vývozce v jejich průběhu nijak nepocítil a v budoucnu byl s rozsahem služeb ještě spokojenější. ◀

Podpora MSP dle zemí v roce 2019

Zdroj: EGAP

Zdroj: Adobe Stock

Covid-19 a nejrizikovější region světa

V současné době jsme svědky bezprecedentní situace. Opatření v rámci boje s pandemií včetně globálního omezení pohybu, uzavírání hranic, omezení či znemožnění podnikání zmírňují humanitární dopady, ale zároveň generují globální ekonomickou a finanční krizi, zřejmě mnohem silnější než po roce 2008. To potvrzuje i Mezinárodní měnový fond (MMF), jenž změnil svá očekávání růstu globální ekonomiky z plus 3 % na aktuální mínus 3 %. Jak tato krize dopadne na země, které se již před pandemií zmítaly ve finančních problémech? Podívejme se blíže na vývoj regionu s jednoznačně největší koncentrací chudých a rizikových zemí světa – subsaharskou Afriku (SSA).

› Autoři: Jiří Nakládal, Kateřina Krausová

Počet nakažených COVID-19 zatím v subsaharské Africe není tak vysoký jako v Asii, Evropě nebo USA, přesto již nyní znamená velkou ekonomickou hrozbu. V regionu mají živě v paměti **zkušenosti s epidemií SARS** a přes pomalejší náběh nakažených Covid-19 většina afrických zemí vyhlásila stav nouze a uzavřela hranice, aby zabránila rozšíření nákazy a nevídanému přetížení nedostatečně připravených zdravotnických sektorů i vládních financí. Ekonomické dopady budou extrémní a s ohledem na nízkou životní úroveň obyvatel mnohem více **hrozí eskalace sociálního napětí v často politicky a sociálně nestabilních zemích.**

Některé instituce a ratingové agentury, včetně MMF, již přicházejí s prvními **odhady ekonomických dopadů pandemie na reálný růst ekonomik v roce 2020.** Dřívější předpovědi slabě rostoucích ekonomik se obracejí do silně záporných čísel. Ekonomiky silně rostoucí budou letos rády za jakýkoliv nezáporný růst. S tím souvisí i **vyšší deficity státních rozpočtů v roce 2020** v důsledku snahy jednotlivých vlád podpořit svá hospodářství. S ohledem na zkušenosti z globální finanční krize po roce 2008 či krize v důsledku propadu ceny nerostných komodit v letech 2014 až 2016 můžeme nyní na trzích SSA krátkodobě očekávat problémy související s **odlivem kapitálu, nedostatečnou likviditou a nepříznivým sentimentem zahraničních investorů.**

Závislost na vývozu komodit

Ekonomické dopady počínající krize se v jednotlivých zemích subsaharské Afriky projeví různě intenzivně. Zásadní kritérium v tomto ohledu představuje **závislost ekonomiky na vývozu komodit,** především ropy, ale také plynu či kovů (měď, železná ruda apod.). Subsaharské země budou opět doplácet na svou dlouhodobou nevlíci či neschopnost diverzifikovat svá hospodářství směrem od závislosti na těžbě a vývozu nerostných surovin k industrializaci a rozvoji perspektivních oborů s vyšší přidanou hodnotou.

Postižené budou zejména země vyvážející ropy, jejíž cena na mezinárodním trhu momentálně dosahuje rekordních minim. Přesto i mezi jednotlivými vývozci ropy lze rozlišovat. Například Angola nebo Republika Kongo budou postiženy ze všech afrických producentů ropy pravděpodobně nejvíce, protože jejich vývoz ropy je silně zaměřen na Čínu.. Do problémů se dostanou i další **země orientující se na vývoz do Číny,** zejména Zambie (vyvážející měď), Demokratická republika Kongo (kobalt a měď), Jihoafrická republika (železnou rudu a mangan) nebo Namibie (měď a uran).

Za **nejzranitelnější** zemi vůči negativním dopadům počínající krize v regionu SSA považujeme **Mozambik.** Mozambik momentálně vyváží především uhlí a hliník, ale zároveň masivně rozvíjí offshorové projekty na

Zdroj: Adobe Stock

vývoz zemního plynu, díky kterým by se do 10 let mohl zařadit mezi TOP 10 největších exportérů zemního plynu na světě. Tento potenciál byl ale již před pandemií ohrožen, protože se země v současné době bohužel zmítá v dluhové krizi, škodách způsobených dvěma ničivými cyklony v roce 2019 a problémech s častými násilnými nepokoji v některých oblastech.

Další specifika zemí SSA

Z pohledu diverzifikace ekonomiky není důležitá pouze závislost jednotlivých zemí na vývozu, ale rovněž jejich **existenční závislost na dovozu**. K přerušení výrobního řetězce kvůli výpadkům dovozu z Číny dojde zejména v Pobřeží slonoviny, Etiopii, Rwandě a Jihoafrické republice. Kvůli narušení zásobovacího řetězce dojde s velkou pravděpodobností u mnoha dalších zemí také k růstu inflace v důsledku navýšení ceny potravin. Počínající krize tak zdůraznila potřebu silnějšího rozvoje průmyslové báze a větší soběstačnosti většiny subsaharských zemí.

Dalším faktorem je **závislost na cestování a devizových příjmech z turismu**, protože očekávaný propad turistického sektoru bude minimálně letos značný.

V některých zemích jako Keňa přinášejí turisté do zemí každoročně zaměstnanost, devizy i příjmy do státního rozpočtu. Na omezení cestování doplatí také relativně bezpečné regionální dopravní uzly, jakými jsou Jihoafrická republika, Etiopie, Ghana nebo Senegal. U těchto zemí hrozí s ohledem na početnější pohyb osob během budoucího rozvolňování restriktivních opatření také vyšší **riziko případných dalších vln pandemie**.

Razantně se propadnou rovněž **remittance od pracovníků ze zahraničí**. Propad poptávky a ekonomiky se týká i vyspělejších zemí, kam lidé ze zemí SSA migrují za prací. **Méně pracovních příležitostí a méněcenná pozice na zahraničních pracovních trzích** (preferenční zaměstnávání vlastních občanů vyspělejšími státy) se v SSA rovněž výrazně projeví.

Nemalou roli budou v SSA hrát další specifické faktory, jakými jsou typ **podnebí a klimatické změny, rozšířenost HIV, vyspělost a velikost zdravotních systémů či kombinace pandemie s dalšími katastrofami** (např. východní Afrika již před vypuknutím COVID-19 byla oslabena v důsledku zničení velké části zemědělské úrody hejny sarančat).

Vysoké zadlužení vlád v zahraničí

Boj subsaharských zemí s dopady pandemie bude složitý. **Místní vlády byly již před krizí vysoce zadlužené** a jejich dluh bude nyní dále růst. MMF podle poslední zprávy z poloviny dubna odhaduje, že podíl veřejného dluhu na HDP se v rámci snahy utlumit dopady pandemie navýší o 17 procentních bodů u vyspělých zemí, ale jen o 4,5 p. b. u nízkopříjmových. Důvodem je právě **velmi omezený prostor pro financování vládních opatření** daný již tak vysokým stávajícím zadlužením méně rozvinutých zemí. Přičemž právě ekonomiky těchto chudých a rizikových zemí by potřebovaly míru státní podpory naopak vyšší.

V předchozích částech jsme se zabývali negativními specifiky ekonomik SSA, které budou zatěžovat státní rozpočet. Naopak **z pohledu pozitivního restartu ekonomiky** po překonání krize budou **ve výhodě země, které již vyvážejí produkty s vysokou přídavnou hodnotou**, jako například IT služby či telekomunikace (Nigérie, Mauricius). Ve výhodě budou dále země, které mají větší **finanční podporu mezinárodního společenství** (Ghana a Senegal již dostaly od MMF úvěry za cca 1 mld. USD, Pobřeží slonoviny téměř 0,9 mld. USD a řada dalších subsaharských zemí byla u MMF již také úspěšná), či mají **dobrou pozici ve vyjednávání o půjčkách či restrukturalizaci dluhu**.

Politiku nelze separovat od ekonomiky a právě **vyjednávací pozice** některých zemí bude hrát zásadní roli. Příkladem může být **Nigérie**, která po MMF žádá přes 6 mld. USD, ačkoliv v posledních letech nedodržovala požadavky MMF (namísto režimu volně pohyblivého měnového kurzu se vláda například rozhodla pro kapitálové kontroly a vytvoření neefektivního systému mnoha kurzů s výraznými odchylkami). Vláda v Nigérii si je ovšem dobře vědoma, že je největší a nejvýznamnější ekonomikou SSA a mezinárodní společenství nemá zájem vidět tuto velkou zemi destabilizovanou. Pravděpodobnost, že Nigérie obdrží podporu ze strany MMF, je proto navzdory dřívějšímu nerespektování doporučení MMF docela reálná.

Řada subsaharských zemí již před krizí čelila vysokému riziku veřejného zadlužení a měla jen omezený přístup na mezinárodní kapitálové trhy. Aktuálně trpí akutním výpadkem rozpočtových příjmů, schodkem běžného účtu platební bilance a související značnou potřebou jeho financování a tlakem na splácení zpravidla vysoké dluhové služby. Je proto zcela evidentní, že si **většina subsaharských zemí s nastávající krizí sama neporadí**. U některých zemí musely externí ratingové agentury již přistoupit ke snížení jejich ratingu. Jedná se především o Zambii, jejíž podíl veřejného dluhu na

Zdroj: Adobe Stock

HDP letos dosáhne téměř 100 % (pro málo rozvinutou ekonomiku extrémně vysoká hodnota). Jde aktuálně o první případ země z regionu SSA, kdy je téměř jisté, že i privátní investoři do státních cenných papírů přijdou o významnou část svých peněz. Nutno však podotknout, že u Zambie **pandemie pouze eskalovala již dříve velmi napjatou finanční situaci**.

Přístup jednotlivých věřitelů

Špatná finanční situace vlád zemí s nízkými příjmy se musí řešit, jinak bude dále eskalovat, což v konečném důsledku zpětně zasáhne i vyspělé země. Krize doslova žene na výsluní **MMF**, který byl dosud **požádán o pomoc ze strany minimálně 103 zemí (více než dvojnásobný počet ve srovnání s krizí 2008–2009)**, z nichž nejvýznamnější část byla právě z regionu SSA. MMF vytvořil či upravil několik svých finančních instrumentů na pomoc nízkopříjmovým zemím a za tímto účelem vyčlenil 100 mld. USD s nulovým úrokem. MMF se také snaží navýšit svou úvěrovou kapacitu (včetně zvýšení příspěvků od členských zemí) a **chce plošně odepsat dluhy nejchudším zemím světa**.

Kroky MMF představují jen první náznak, první jasný krok, jak dát regionu SSA šanci, aby se v dlouhodobém výhledu nepropadl ještě do větší chudoby než dnes. Chudé země SSA totiž zpravidla evidují dluhy nejen vůči MMF (některé se mu dokonce zásadně vyhýbají), ale také bilaterálně vůči jednotlivým státům. Některé mají vysoké zadlužení vůči Číně, problematický je také

rostoucí podíl věřitelů z privátní sféry. Pokud akci MMF nebudou následovat také ostatní věřitelé, celkový dopad snahy MMF na chudé země bude malý a nerovnoměrně rozložený. Právě **koordinace postupu multilaterálních a bilaterálních věřitelů s Čínou a privátními subjekty bude u řady zemí SSA velkou výzvou.**

MMF se na odpuštění části dluhů nejchudším zemím světa může asi nejsnadněji dohodnout se **státy G20 a Pařížským klubem** (s G20 se již dohodl odklad splátek dluhové služby od začátku května až do konce roku 2020). Mnohem větší oříšek bude koordinace s Čínou, jejíž podíl na zadlužení zemí SSA za posledních 20 let významně narostl.

Čína bude pravděpodobně preferovat bilaterální jednání s jednotlivými postiženými zeměmi, protože se sama teprve zotavuje z první vlny pandemie a **odpisy dluhů v SSA jsou politicky citlivé.** V celé Africe totiž eviduje skoro 30 % svých zahraničních úvěrů. Zkušenosti od roku 2013 (od kdy vládne současný prezident Xi Jinping) zřetelně poukazují na výrazně nižší vůli dluhy odpouštět. Čína nechce utrpět finanční ztráty, proto se pravděpodobně bude snažit dluh restrukturalizovat a omezit některé projekty. Naopak soustředit se bude na projekty v energetice, telekomunikacích a klíčové infrastruktuře, které zajišťují čínským firmám dlouhodobý přístup na trhy SSA. V nejhrošším případě může Čína dluh ještě transformovat do podílů ve státních podnicích postižených zemí SSA.

Zdroj: Adobe Stock

Další Pandořinou skříňkou jsou **komerční věřitelé**, jejichž postup bývá často nekoordinovaný a obecně jsou mnohem více zdráhavější k odpuštění dluhů. Sami čelí tlakům na odliv financí z rozvíjejících se států či možným negativním reakcím pojišťovacích, penzijních a dalších fondů správy majetku. Dlouhodobou výzvou je skutečnost, že MMF na privátní věřitele nemá

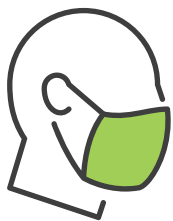
jakoukoliv účinnou páku, i když jdou jejich zájmy od začátku přímo proti snaze MMF (viz případ Argentiny).

Problematická je ovšem i samotná pozice MMF a jeho členských zemí. Management MMF samozřejmě vidí v aktuální situaci příležitost na posílení své pozice ve světě a chce navýšit svá rezervní aktiva až na 2,5 bn USD. Aktuálně má již k dispozici 1 bn USD a 100 mld. USD jako pohotovostní asistenci. **Řada vyspělých zemí chce ale nejprve vyhodnotit dopady na svou zemi a až poté se zabírat jinými zeměmi, i když daleko chudšími.** USA a další významní členové navíc podporují bilaterální přístup k zemím SSA, i když z jiných důvodů než Čína. Týká se to hlavně zemí pod sankcemi, nemajících dobré vztahy s MMF či USA, a zemí masivně a netransparentně si půjčujících od Číny.

Složitě rozhodování probíhá i na úrovni jednotlivých zemí SSA. Restrukturalizace privátního dluhu (k čemuž jsou privátní věřitelé ze strany MMF vyzýváni) znamená automaticky default suverénního rizika státu u ratingových agentur a může způsobit výprodej cenných papírů dané země a negativní track record do budoucna. Je tak možné, že některé silně zadlužené země nabízenou pomoc odmítnou a budou se dále topit v problémech. **Učebnicovým příkladem** se může brzy stát již zmíněná **Zambie**. Zambie je zemí, která se stále odvrací od MMF (jeho úvěrů podmiňovaných prováděním strukturálních reforem) a vláda se obrací na své věřitele se žádostí o restrukturalizaci dluhu. Mezi věřitele Zambie patří různé západní vlády, multilaterální instituce, Čína i zahraniční privátní investoři. Dohodnout se na komplexní restrukturalizaci veřejného dluhu bude proto nesmírně složité.

Závěr

Situace v subsaharské Africe není jednoduchá a řada zemí bude bojovat o přežití. Krátkodobě čelí defaultu z titulu nedostatečné likvidity a dlouhodoběji budou čelit defaultu z titulu udržitelnosti svého zadlužení. Bez zahraniční pomoci se neobejdou. Například Senegal, Ghanu a Pobřeží slonoviny EGAP považuje v západní SSA za země dlouhodobě relativně bezpečné k poskytnutí dlouhodobých úvěrů (2-3 roky čerpání a 10 let splácení). Přesto i tyto stabilnější státy zažádaly MMF o pomoc (který jim téměř obratem vyhověl). V rámci budoucího restartu ekonomického rozvoje očekáváme zvýšení poptávky českých vývozců i do rizikovějších zemí SSA. Pečlivě proto v nynější napjaté době sledujeme efektivitu vládních opatření v jednotlivých zemích, snahu udržet dluhy na udržitelné trajektorii a celkový přístup k různým typům věřitelů, abychom byli připraveni naše vývozce podpořit i do dalších potenciálně perspektivních oblastí. ◀

S rouškou: Co Vás zajímá

Nejčastější otázky adresované pojišťovně EGAP v souvislosti s koronavirem a odpovědi našich specialistů.

› Autoři: Odbor akvizic a pojištění dodavatelských úvěrů

Mám rozpracovanou výrobu a bojím se, aby můj odběratel neodstoupil od smlouvy. Je možné se proti tomu pojistit?

Ano, můžeme Vaši firmu pojistit i v případě již rozpracované výroby a to produktem „V – Pojištění proti riziku nemožnosti plnění smlouvy o vývozu“. Pojistit lze ovšem jen ty náklady, které vznikly až po podpisu pojistné smlouvy. Zpětné pojištění není možné.

Komerční pojišťovny ruší pojistné smlouvy nebo nám vyřazují odběratele z portfolia. Může se stát něco podobného i v EGAP?

Vývoj na komerčním trhu v EGAP sledujeme, aktuálně se projevuje vyšší poptávkou po našich základních pojistných produktech. Platnou smlouvu samozřejmě nemůžeme jednostranně vypovědět z důvodu náhlé negativní situace v cílové zemi vývozu. Od toho je pojištění rizik a EGAP je specialista na trhy s vyšší mírou rizikovosti.

Dodávám pravidelně (1–2× týdně) s měsíční splatností, za rok zrealizuji 80 dodávek, jaké pojištění mi EGAP může nabídnout?

V tomto případě nabízíme tzv. kvazilimitní (revolvingovou) pojistnou smlouvu, kdy se nastaví pojistný limit (maximální saldo otevřených pohledávek) a zaplatí jednorázově pojistná sazba. Exportér může své dodávky průběžně opakovat a při jejich včasném splácení lze využít limit v jeho plném rozsahu hned několikrát. Celkově tedy může klient vyvést zboží/služby v násobně větší hodnotě než je stanovený limit.

Dotazy ohledně pojištění záruk pro velké vývozce

Pro velké vývozce byl spuštěn program COVID Plus, který má velkým zaměstnavatelům pomoci udržet likviditu potřebnou k zachování jejich provozu a měl by přispět i k případnému rozvoji exportních firem. Poskytnutí garancí vyřizuje s EGAP nikoli firma, ale přímo úvěrující banka, která se prostřednictvím online formuláře obrací na EGAP s žádostí o záruku za pohledávku. Více informací o podmínkách získání záruk viz str. 4.

Pravidla na pojišťování kat. 0. na krátkodobé pojištění pohledávek

V návaznosti na aktuální situaci vydala Evropská Komise sdělení, kterým se stanovuje výjimka na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů v případě transakcí do všech zemí, které byly dosud považovány za země s tržním rizikem – více na toto téma viz str. 18.

Pojistit si fakturu lze u EGAP zcela stejným způsobem jako do rizikovějších teritorií, ale podmínkou je, že pojištěné pohledávky musí být zrealizovány nejpozději k 31. 12. 2020 a splatné nejdéle do 30. 6. 2021. Po těchto datech výjimka dle současných informací končí.

Další podmínkou je doložení finančních výkazů odběratelských subjektů, což se v některých případech (např. Německo, Francie) jeví jako problematické.

Novinky ze světa trade, export & ECAs

Přehled nejpodstatnějších událostí ze světa trade, export & ECAs, které přinesla virová pandemie.

› Autoři: Odbor mezinárodních vztahů

› Turecko podepsalo dohodu se Sinosure v hodnotě 5 mld. USD

Turecký státní investiční fond uzavřel dohodu s čínskou exportní a úvěrovou pojišťovací společností Sinosure v hodnotě 5 miliard USD na podporu bilaterálního obchodu a investic jako součást čínského ekonomického programu **Belt and Road Initiative** (BRI).

V rámci dohody Sinosure poskytne podporu až 5 miliard USD Tureckému státnímu investičnímu fondu na financování projektů z ekonomického programu BRI. Sinosure rovněž doporučí čínské investory, dodavatele a finanční instituce pro projekty zaměřené na energetiku, petrochemii a těžbu.

Program Belt and Road Initiative (BRI) zahájil v roce 2013 **čínský prezident Xi Jinping**, jeho cílem je propojit Asii s Afrikou a Evropou prostřednictvím pozemních a námořních sítí.

› JBIC poskytla úvěr na obnovitelné zdroje v Latinské Americe

Japonská banka pro mezinárodní spolupráci (JBIC) poskytla úvěr ve výši 200 milionů USD rozvojové finanční instituci **Corporación Andina de Fomento** (CAF) na financování projektů obnovitelných zdrojů ve čtyřech latinskoamerických zemích.

Prostředky budou použity na financování projektů obnovitelné energie, energetické účinnosti a elektrických vozidel v Ekvádoru, Panamě, Peru a Paraguayi. CAF projekty identifikovala, ale dosud je nezveřejnila.

Jedná se o třetí půjčku podepsanou JBIC a CAF v posledních deseti letech. První dohoda ve výši 300 milionů USD byla podepsána v roce 2011 a druhá dohoda ve výši 100 milionů USD byla dohodnuta v roce 2016. Výtěžek v těchto případech byl věnován projektům v oblasti obnovitelné energie v Brazílii, Chile, Ekvádoru, Mexiku a Peru, jakož i dopravním projektům.

› US Exim podporuje americké vývozce v době koronavirové krize

US Exim přijala řadu nouzových opatření proti dopadům koronavirové pandemie ve snaze zvýšit likviditu na trhu a pomoci americkým společnostem v mezinárodním obchodování.

Stejně jako společnosti na celém světě, i vývozci a dovozci z USA byli zasaženi vážným narušením globálních dodavatelských řetězců.

Na konci března schválil americký Kongres návrh zákona o pomoci ve výši 2 bilionů USD, který zahrnuje půjčky malým podnikům ve výši 350 miliard USD, jakož i fond ve výši 500 miliard USD, který má společně pomoci v širším měřítku.

Zástupce US Exim **Stephen Renna** mluvil o potřebě nových opatření banky: „*Problémem je likvidita, protože poptávková strana ekonomiky je uzavřena. Není to jako v roce 2008, kdy jste měli fungující ekonomiku na straně poptávky, ale neměli jste žádnou finanční likviditu z finančního sektoru, abyste byli schopni tuto poptávku uspokojit. Teď to máme obrácené. Naši stávající klienti nemohou provádět platby hlavně proto, že nemají příjmy.*“

Na začátku dubna US Exim oznámila, že změní strukturu poplatků za běžné i zrychlené půjčky, aby malým podnikům pomohla získat přístup k financování. Již koncem března představila US Exim řadu dočasných opatření, která zahrnovala vytvoření zcela nového programu financování.

US Exim také provedla změny ve třech stávajících programech v rámci dočasných opatření pro americké společnosti, přičemž změny budou platit i pro příští rok, v případě potřeby i déle.

› EBRD oznámila mimořádná opatření na podporu financování obchodu

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) se zavázala poskytnout stovky milionů EUR pro podporu financování společností, které se potýkají s dopady pandemie Covid-19, opatření je součástí nouzového balíčku podpory ve výši 1 miliardy EUR.

EBRD uvádí, že poskytne nouzovou likviditu, provozní kapitál a obchodní financování, aby pomohla stávajícím klientům vyrovnat se s dopadem pandemie Covid-19.

Od přelomu roku pokusy vlád zastavit šíření smrtícího viru vážně narušily dodavatelské řetězce, v neposlední řadě od doby, kdy se čínská vláda rozhodla uzavřít továrny a omezit dopravní spojení.

Zástupce EBRD Rudolf Putz uvedl, že banka zvýší limity financování obchodu pro banky, které již jsou partnery EBRD programu pro usnadnění obchodu (**EBRD Trade Facilitation Programme**). Prioritou budou regiony střední Asie a jihovýchodní Evropy, protože tyto regiony byly nejvíce postiženy narušením dodavatelských řetězců.

› Asijská rozvojová banka ztrojnásobila finanční balíček v souvislosti s Covid-19

Asijská rozvojová banka (ADB) 13. dubna oznámila balíček 20 miliard dolarů v reakci na novou pandemii Covid-19, čímž ztrojnásobila rozsah svých prvotních opatření z 18. března a zaměřila se na poskytování rychlejší a pružnější pomoci.

Soukromý sektor obdrží z balíčku 20 miliard USD přibližně 2 miliardy dolarů. Těmito příjemci budou finanční instituce, které podporují obchodní a dodavatelské řetězce prostřednictvím půjček a záruk. Tvrdě zasažené malé a střední podniky budou mít rovněž nárok na zvýšené půjčky a garance. ADB také vytvořila nový program – **COVID-19 Pandemic Response Option**. Tento nový nástroj umožní nabídnout až 13 miliard dolarů vládám rozvojových zemí, aby mohly spustit specifické programy ke zmírnění dopadů pandemie. Zaměří se na chudé a zranitelné lidi a komunity.

Balíček ve výši 20 miliard USD, který poskytne zdroje na pomoc rozvojovým zemím v boji proti závažným makroekonomickým a zdravotním dopadům způsobeným Covid-19, zahrnuje také přibližně 2,5 miliardy USD ve zvýhodněných a grantových půjčkách.

› Evropské ECAs v souvislosti s Covid-19 oznamují nové programy podpory

Agentury pro vývozní úvěry (ECAs) v celé Evropě zvyšují svou podporu pro podniky, které se potýkají s dopady krize spojené s Covid-19.

Rychlé rozšíření koronaviru již mělo výrazný dopad na globální lodní dopravu a financování, což vyvolalo obavy z výrazného zásahu do globálního HDP a dlouhodobého zpomalení mezinárodního obchodu. Několik ECAs zareagovalo zavedením drastických nových opatření, jejichž cílem je zajistit, aby podniky měly stále přístup k financím, a tak mohly pokračovat ve vývozu zboží.

Polská exportní úvěrová agentura Kuke na konci března oznámila, že po zpomalení mezinárodního obchodu přebírá „100 % komerčního i politického rizika ze strany vývozců a bank, které financují nebo refinancují vývozní transakce, a to s okamžitým účinkem.“ Tato politika se vztahuje na všechny nové vývozní projekty s dobou splatnosti dva roky nebo více a bude trvat nejméně do konce roku 2020.

V Norsku mezitím agentura **GIEK** zavedla záruční systém ve výši 522 milionů USD na krytí půjček leteckým společností s licencí v dané zemi. Letecký sektor je v kritickém stavu po prudkém poklesu leteckého provozu, který je způsoben cestovními omezeními zaměřenými na omezení šíření Covid-19. GIEK je připravena vydávat záruky, jakmile nový systém schválí Evropské sdružení volného obchodu a následně zavede norská vláda.

Dánská EKF také zahájila nové iniciativy. EKF uvádí, že dánští vývozcí, kteří čelí obrovskému tlaku v důsledku krize, mohou těžit z provozních úvěrů až do výše 1,25 miliardy Dkr (180 milionů USD) poskytnutých bankovním sektorem země, stejnou částku mohou využít na pojištění vývozních objednávek.

Španělsko - kde rozšíření Covid-19 bylo obzvláště rychlé – reagovalo širšími opatřeními. Agentura pro vývozní úvěry **CESCE** poskytuje novou revolvingovou úvěrovou linku pro malé a střední podniky do výše 2 miliard EUR, ve dvou tranších po 1 miliardě EUR. Ačkoli jsou finanční prostředky zaměřeny na exportní společnosti, nemusí být přímo použity k usnadnění exportních aktivit.

Ve Francii spolupracuje agentura pro vývozní úvěry **Bpifrance** s bankovním sektorem a nabízí „státní zaručené půjčky“ v celkové hodnotě 300 miliard EUR, které jsou k dispozici společností s méně než 5 000 zaměstnanci.

› KEXIM poskytne půjčku pro hlavní město Etiopie

Korejská exportně-importní banka (KEXIM) poskytne etiopské vládě půjčku ve výši 63 mil. USD na vylepšení rychlého tranzitu v hlavním městě Addis Abeba – **Bus Rapid Transit** (BRT). Slavnostní podpis se konal online vzhledem k pandemii Covid-19.

Cíle projektu pro Bus Rapid Transit (BRT) zahrnují zvýšení kapacity cestujících a omezení dopravních komplikací a nehod.

Očekává se, že projekt bude dokončen do pěti let. Systém BRT hlavního města byl již dříve podpořen 85 miliony EUR zvýhodněných půjček od **Francouzské rozvojové agentury** (AFD) v rámci spolupráce s městem Addis Abeba – v letech 2014 a 2015.

KEXIM také poskytne etiopské vládě půjčku ve výši 30 milionů dolarů na zlepšení vládního systému správy informací o zemi.

› Britští vývozci požadují 100% krytí ECAs pro zmírnění koronavirové krize

Britská asociace vývozců (BExA) vyzývá ke změnám v mezinárodních pravidlech, která umožní agenturám pro vývozní úvěry (ECAs) poskytovat 100% pojistné krytí obchodních transakcí, což by pomohlo zmírnit tlak způsobený globálním rozšířením Covid-19.

Pravidla OECD umožňují ECAs poskytnout pojistné krytí až do 85% transakce, přičemž zbývající část pokrývají banky. Britská asociace vývozců však uvádí, že finanční instituce „mají v důsledku volatility trhu značné potíže s oceňováním komerčních 15 % exportních objednávek a že propuknutí krize spojené s rozšířením Covid-19 v posledních třech měsících tento problém ještě znásobilo.“

Britská asociace vývozců vyzývá UKEF, aby se obrátil na OECD a požádal o dočasné změny omezení tak, aby ECAs mohly plně pokrývat hodnotu smlouvy.

„Pokud nebudou přijata žádná opatření, objem vývozu se výrazně sníží, a to nejen z Velké Británie, ale ze všech hlavních vyvážejících zemí a důsledky pak ponесou rozvojové země.“

BExA dodává, že reformy by se měly uplatňovat pouze „zatímco trhy se neustále mění v důsledku pandemie Covid-19“ a měly by být omezeny pouze na transakce podporující rozvojové trhy.

› UK Export Finance bude pojišťovat i velké trhy po úpravě EU pravidel pro státní podporu

UK Export Finance (UKEF) rozšířil svou nabídku pojištění tak, aby pokrývala obchod s řadou hlavních trhů, včetně USA a všech členských států EU, v reakci na krizi spojenou s Covid-19.

Mluvčí UKEF uvedl, že exportní pojištění se obvykle používá pouze pro obchod na trzích, které jsou pro soukromý sektor považovány za trhy s příliš vysokým rizikem nebo vysokými náklady. Podle oznámení ze začátku dubna je tak UKEF pojištění k dispozici pro transakce s Austrálií, Kanadou, Islandem, Japonskem, Novým Zélandem, Norskem, Švýcarskem, USA a také se všemi 27 zeměmi EU.

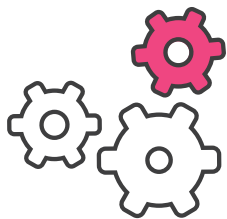
„Vývoz z Velké Británie na tyto trhy v loňském roce dosáhl 499 miliard GBP, což představuje 74 % veškerého mezinárodního prodeje z Velké Británie,“ uvádí UKEF.

„UKEF pomůže společnostem, které se obávají dopadu koronavirové pandemie na vývoz, a to nabídkou pojištění, které může pokrýt až 95 % hodnoty vývozní smlouvy. Pojištění bude chránit před rizikem nezaplacení, pokud se zákazníci britských vývozců dostanou do platební neschopnosti nebo pokud opatření jejich vlád znemožní plnění smlouvy.“

Rozhodnutí navazuje na kroky Evropské komise k liberalizaci celoevropských pravidel státní podpory, která jsou ve Spojeném království v průběhu letošního přechodného období před Brexitem stále platná.

Evropská komise 27. března oznámila, že po mimořádných krátkodobých konzultacích se na začátku téhož týdne rozhodla rozšířit dostupnost krátkodobého pojištění vývozních úvěrů.

Reformy účinně uvolňují pravidla EU o státní podpoře stanovená v roce 2012, která označují devět trhů uvedených na seznamu UKEF jako „země s obchodovatelným rizikem“, což znamená, že výše podpory, kterou mohou poskytovat veřejné agentury, je omezená.

EGAP může pojišťovat krátkodobé úvěry do vyspělých zemí

› Autoři: Jan Mráz, Jan Dubec

Short Term Communication on export credits (STC) jsou pro mnohé magicky znějící slova, za kterými se skrývá výjimka z pravidel EU o státní pomoci v případě oficiálně podpořeného pojištění krátkodobých exportních úvěrů. Jinými slovy, za běžných podmínek pojišťovací společnost jako EGAP nemůže pojišťovat vývozní úvěry se splatností do 2 let, jestliže směřují do zemí s tržním rizikem. Tedy do ekonomicky vyspělých zemí, kam podle této regulace spadají členské země EU a další země jako Spojené království, Austrálie, Kanada, Japonsko, Norsko, Nový Zéland, Švýcarsko a USA. Důvodem, proč existuje takové omezení, je možnost narušení hospodářské soutěže, protože v případě těchto zemí a splatnostech úvěrů do 2 let je třeba, aby se vývozci a jejich banky obracely na privátní úvěrové pojišťovny. EGAP jako státem vlastněná pojišťovna má kapitál poskytnutý státem a tato skutečnost by nezakládala rovné podmínky na trhu. Pravidla o státní pomoci a STC však pamatují na možnost udělení výjimky z tohoto mechanismu v takových případech, kdy hrozí, že by soukromé pojišťovny nebyly schopny efektivně obsloužit klienty a poskytovat pojistné krytí vzhledem k turbulentnímu období ekonomického zpomalení či krize.

Taková situace nastala před desetiletím a v důsledcích ekonomické krize byla udělena výjimka na transakce do Řecka. V prvních měsících roku 2020 začaly evropské země postupně přijímat sanitární opatření v souvislosti s epidemií koronaviru a omezením COVID-19. Dopad těchto opatření se obratem projevil na plynulosti průběhu obchodních transakcí probíhajících i v rámci zemí EU, a to především v případě krátkých splatností. Je evidentní, že problémy s dodáním zboží a nemožností finančního plnění přináší pro výrobce a vývozce problémy, které mohou přerůst až do situace, kdy se bojuje o existenci firmy samotné. To je situace především v případě malých a středně velkých společností (SMEs), ale nejen těch. Logickým pokračovatelem likviditních problémů při vývozu je druhotná platební neschopnost, která podobně jako epidemie ochromuje fungování firemního sektoru.

Zde však EGAP a jeho mezinárodní specialisté, společně s kolegy z obchodního úseku, identifikovali potenciální hrozbu pro vývozce. Česká republika tak

patřila k těm, společně se skupinou několika dalších zemí, kteří se prostřednictvím svých pracovních orgánů v rámci EU institucí obrátili na Evropskou komisi (dále jen „EK“), aby v rámci svých pravidel zhodnotila situaci a v případě potřeby přijala potřebná opatření. Výsledkem zhodnocení situace v členských zemích EU bylo **stanovisko EK, které pro období od 27. března 2020 do 31. prosince 2020 považuje veškerá komerční a politická rizika spojená s transakcemi zmiňovaných zemí s tržním rizikem za rizika neobchodovatelná.** Při překladu z „Euro-speaku“ do češtiny to znamená, že **do konce roku 2020 může EGAP poskytovat i pojištění krátkodobých vývozních úvěrů do vyspělých zemí.**

Po hektickém období v oblasti mezinárodních vztahů se figurka posunula do oblasti procesů a pravidel spojených s obchodní činností a vyhodnocováním rizik, protože ani takováto výjimka neznamená, že lze postupovat při pojišťování vývozních úvěrů nezodpovědně. I tuto výzvu bylo možné zvládnout v historicky krátkém čase, takže nyní se již na EGAP obracejí se žádostmi o pojištění krátkodobých úvěrů i klienti vyvážející do zemí EU. Ty představují hlavní těžiště této nové poptávky.

S možností dočasného rozvoje aktivit i v případě zemí s jinak tržním rizikem se po dobu udělené výjimky pojí také možnost spolupráce se soukromými úvěrovými pojišťovnami, kde probíhají jednání o možnostech využití reinsurance, tedy zajištění, což je pojištění pojištění. Dle dostupných informací jsou z obou stran, privátní i ECA (Export Credit Agency), nyní vyhodnocovány podmínky této možné spolupráce.

V souvislosti s rozvíjením obchodních aktivit v tomto segmentu je třeba za EGAP upozornit ještě na to, že v případě vývozu zemědělských komodit je třeba přihlídnout v této oblasti také k pravidlům WTO, která upravují maximální možné splatnosti na 18 měsíců. ♦

Přináší současná krize nějaká pozitiva? Jaké změny lze očekávat do budoucna.

› Autor: Mikuláš Pýcha

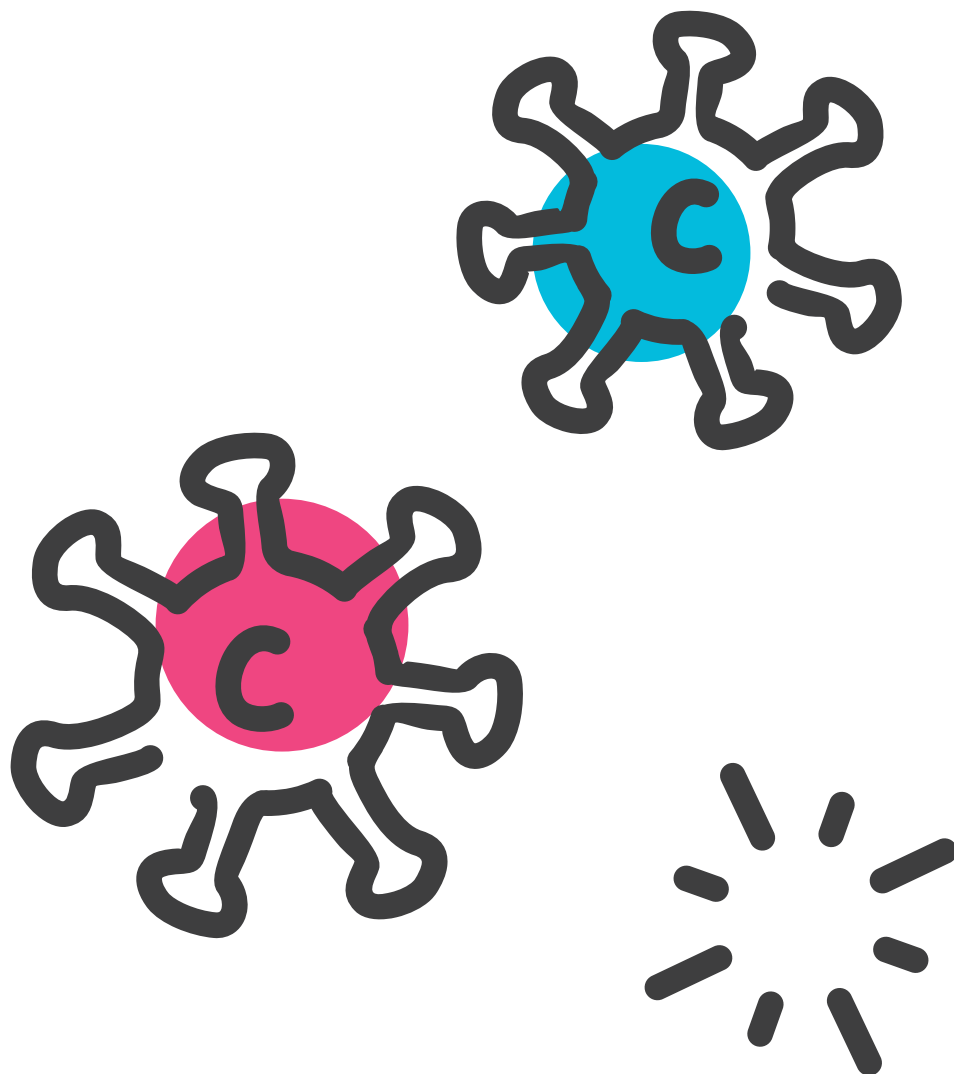
Ještě před pár měsíci bylo těžké si představit aktuální situaci a dlouhé roky předtím se jen spekovalo, co bude spouštěč další hospodářské recese. Nyní už nemůže být pochybností, že recese je nevyhnutelná, a na rozdíl od roku 2008 bude viník jednoznačný, a to Covid-19, který zachvátil celý svět včetně Evropy. V současné době se v souvislosti s nemocí Covid-19 objevují pouze negativní informace o nebezpečnosti tohoto viru, drastické ekonomické dopady vládních opatření a zásadní změny fungování naší společnosti. Z pohledu EGAP však změny ve fungování celé společnosti nemusí být pouze negativní a mnoho pozitiv lze vidět již nyní.

Světová ekonomika již dlouhé roky tlačila výrobní náklady na nejnižší možná minima. Většina světové výroby směřovala na východ za levnou pracovní silou a často tomu takto bylo i u strategické výroby. Nástup tohoto viru již nyní jednoznačně ukazuje, že vyspělé země by měly být schopné strategickou produkci, nutnou k samostatnému a nezávislému fungování, udržet doma pod vlastní kontrolou. To je pozitivní informace pro vyspělé země, mezi které se Česká republika řadí, v tom smyslu, že zde může vzniknout i mnoho nových pracovních příležitostí. Budoucí produkce už nutně nebude sledovat jen nákladovou efektivnost, ale mnohem více kvalitu a v našem případě i hrdé „Made in Czechia“. Za nezávislost a vyšší samostatnost se totiž připlatit rozhodně vyplatí.

Vyspělé telekomunikační systémy svět už nějakou dobu zná, nicméně jejich nástup do praxe a změna pracovních postupů probíhaly doposud velmi pomalu. Jen velmi malé procento lidí mohlo pracovat z libovolného místa (tzv. „home office“), jednání probíhala na osobní bázi a za prací bylo nutné neustále cestovat. Právě cestovní náklady spojené s pracovními povinnostmi jsou významným nákladem každé větší, ale i menší firmy. Velmi rychlý nástup vládních restrikcí tak zásadně akceleruje vývoj takovýchto technologií a jejich masové používání. Současně se ukazuje, že takovýto přístup funguje a není třeba se takové změny obávat. Virtuální jednání s účastníky ze všech kontinentů bez nutnosti cestovat za hranice města, videohovory, výrazné snížení potřeby cestovat za prací, úspora času a mnoho dalších pozitiv je budoucností, která je díky bezprecedentní pandemii mnohem blíže, než tomu bylo ještě před pár týdny.

Cesta k takové společnosti, která bude schopna velkou část práce odvádět online, však není jednoduchá a poslední dny ukazují na zranitelnost těchto systémů, potřebu jejich zvýšené ochrany proti kybernetickým útokům a odcizení důvěrných dat. EGAP směr vývoje již zaznamenal a je připraven jej u českých firem podpořit. Jsme na dobré cestě. ◀

Vydává: Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.
Editor: Odbor PR a marketingu
Grafická úprava: AG Geronimo s.r.o.